

студентських націоналістичних спілок. Конгрес обрав Провід Українських націоналістів (ПУН) у складі 9 осіб на чолі з Євгеном Коновальцем.

Головною метою ОУН було встановлення незалежної соборної національної держави на всій Українській етнічній території¹.

Одним з найважливіших напрямків у роботі ОУН стає організація підпільної мережі на радянській Україні. Всю цю ділянку контролював і особисто вів полковник Є. Коновалець. Наприкінці 1930-х років Є. Коновальцю вдалося налагодити постійні зв'язки з кількома осередками Українських патріотів у Східній Україні. Однак всі зв'язки і контакти Є. Коновальця залишилися таємницею через несподівану смерть полковника (вбитий в Роттердамі радянським агентом 23 травня 1938 р.)

1 вересня 1939 р. агресією Німеччини, а потім і Радянського Союзу проти Польщі розпочалася II Світова війна.

Радикальна зміна політичного контексту у Східній Європі, вступ Радянської Армії в Західну Україну, можливість радянсько-німецького конфлікту сприяли тому, що серед керівництва ОУН проявилися глибокі розходження і зокрема між членами центрального керівництва ОУН (ПУНу), які довгий час перебували за кордоном (Мельник, Сущко, Барановський та ін.), та молодими революціонерами (Бандера, Стецько, Шухевич та ін.). Обидві групи різнилися своїми політичними принципами, стратегією і тактикою досягнення спільної мети.

Остаточний розрив між групами Мельника і Бандери відбувся у квітні 1941 р. на II Великому Зборі ОУН. Відтепер ті, що стали на бік Бандери, а це була більшість (молодіжна) членів організації, стали називатися ОУН-Б або ОУН-Р (революційні) або "бандерівцями", прибічники А. Мельника, що складались із поміркованих націоналістів, називались ОУН-М (мельниківцями). Їх протистояння тривало весь період II Світової війни, не закінчилось воно і сьогодні.

У лютому 1941 р., коли можливість радянсько-німецької війни стала дуже правдоподібною, Провід ОУН приступив до опрацювання плану діяльності організації на воєнний час.

В інструкції "Боротьба і діяльність ОУН під час війни" зазначалось, "війну використовуємо для здобуття державної незалежності. Звіден -- проголошення відновлення Української держави, створення Українського уряду й місцевих органів влади. Далі -- переговори з воюючими сторонами з позиції суверенної держави"².

З початком радянсько-німецької війни 22 червня 1941 р. вступив у дію мобілізаційний план воєнного часу.

Створені і таємно підготовлені напередодні війни "похідні групи" ОУН Бандери поступово проникали на Україну слідом за німецькою армією. Вони були розділені на три великі групи: "Північ", "Південь", "Центр". Група "Північ" повинна була досягти Києва і області. Спеціальна група, що складалася з 15 членів, мала завдання якомога скоріше дістатися до першого важливого міста -- Львова і проголосити там незалежність Української держави³.

Акт проголошення відновлення Української державності відбувся свідомо у Львові тому, щоб уже з перших днів війни Німеччина зайняла ясну позицію щодо питання Української держави. Відповідь гітлерівської Німеччини прийшла негайно. На акт 30 червня Німеччина відповіла безпосередньою реакцією. Через кілька днів по відновленню Української Держави з'явилися у Львові команди СД і гестапо, які заарештували голову Уряду Я. Стецька, провідника організації С. Бандеру і ряд її членів⁴. Тим самим німці показали своє справжнє обличчя і відштовхнули від себе 40 млн. українців⁵.

Акт 30 червня став тим рубежем, що відділяє відносно мирний етап утвердження Української державності від стану збройної боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу. Цей час характеризується широкою підпільною роботою з метою освідити та змобілізувати український народ довкола самостійницької ідеї.

Спочатку люди з похідних груп прийшли на Житомирщину та у Вінницю, згодом розійшлися по всій Правобережній Україні. Найчисленнішу з них "Північну" (чисельністю близько 2,5 тис. чол.) очолив Микола Климишин, а після його арешту керівництво перейшло в руки Дмитра Мирона-Орлика. Ця група мала завдання добитися до Києва і області. Члени "Північної" групи діяли і на території нашого краю.

Спочатку німецька армія не перешкоджала західноукраїнським націоналістам в роботі, бо їм була потрібна місцева цивільна адміністрація. Український рух діяв у цей період напівлегально.

З приходом німців на території нашого краю теж починають створюватись місцеві організації українських націоналістів. Одна з таких організацій виникла у вересні 1941 р. у м. Узині. Довіреною особою,

¹ Косик В. Україна і Німеччина у Другій світовій війні -- Париж-Нью-Йорк-Львів, 1993. -- С. 466.

² Національно-визвольна боротьба 20-50-х рр. XX ст. в Україні. Матеріали I Міжнародної наукової конференції. Львів, 25-26.06.1991 р. -- Київ-Львів, 1993. -- С. 39.

³ Косик В. Україна і Німеччина у Другій світовій війні -- С. 113.

⁴ Лебедь М. УНА -- I частина. Німецька окупація України. -- Дрогобич: Відродження, 1993. -- С. 28.

⁵ Національно-визвольна боротьба 20-50-х рр. XX ст. в Україні. Матеріали I Міжнародної наукової конференції. Львів, 25-26.06.1991 р. -- Київ-Львів, 1993. -- С. 54.